

‘Mijn geheim

is goed jatten'

Hoe doet ze dat toch, typetjes neerzetten als Willemijn of juffrouw Jannie? Kwestie van alles wat ze hoort als een spons in zich opnemen. Maar sinds haar maagverkleining heeft **Annet Malherbe** ineens een compleet ander lichaam om mee te werken. 'Als ik nu in de spiegel kijk, zie ik een lijf waar er miljoenen van zijn.'

door Jojanneke van den Berge
beeld Fleur Koning & Juliette Polak

'**G**ênant! God, die rol is zo gênant." Annet Malherbe, vers uit de repetitieruimte van het Amsterdamse theatergezelschap Orkater, geeft rukjes aan haar kortgeknipte haar. Babyhaar, noemt ze het. Dun en zacht. "In *De terugkeer van Hans & Grietje* speel ik moeder, heks en een Chinese kok. Van die laatste bak ik nog helemaal niks. Ik moet nog zo zoeken, ik mis een dikke buik. Als je me ziet, denk je: die vrouw heeft nog niet eens amateurtoneel gedaan."

Met haar nieuwe lijf – ze moest afvallen voor haar gezondheid – heeft ze haar weg teruggezocht van tv en film naar het toneel. "Ik weeg nu 78 kilo. In het theater, waar ik ooit ben begonnen, wil ik inhoud zoeken voor deze nieuwe vorm. Want als ik met 124 kilo dit deed" – ze zet haar handen pontificaal in de zij – "dan zag dat er toch anders uit dan wanneer ik dat nu doe. Ik moet uitvinden wat dit lichaam vertelt en uitdrukt. Dat kan ik het beste op het toneel." Een dergelijk concreet plan is uitzonderlijk voor haar. "Mijn leven is heel vaak van: zo loopt het nou eenmaal. Tot nu toe komt er altijd net op tijd een verzoek. Ik mag

'Dat buitenland zou ik echt eens moeten doen. Maar ik word al moe als ik eraan denk.'

wel wat alerter zijn, hang soms een beetje achterover. Daardoor loop ik waarschijnlijk ook dingen mis. Nu ik wat ouder word, denk ik: godverdomme, over drie jaar ben ik al zestig, wacht even! Maar ik vind het moeilijk om te bedenken wat ik nog zou willen spelen."

Zou je naar het buitenland willen?

"Ja, maar dat is niet iets wat ik opzoek, dus dat zal ook wel niet gebeuren. Dan zou ik een buitenlandse agent moeten inzetten en dan denk ik: laat maar. Ik heb sowieso nooit een agent gehad. Onzin. Ik durf zelf te onderhandelen, geldgesprekken duren bij mij nooit langer dan tien minuten. Maar dat neemt niet weg dat als er iemand uit het buitenland belt..."

Wie zou er moeten bellen?

"Tja. Eigenlijk zijn alle regisseurs van wie ik dat leuk zou vinden al dood."

Michiel Huisman heeft het knap voor elkaar met zijn Hollywoodfilms en Chanel-reclames.

"Is ook gewoon geluk, al gun ik het hem. Hij is daar langdurig gaan zitten. Het goede van Hollywood is dat je iedereen te spreken

kan krijgen, je kunt alle audities doen die je wilt." Ze zwijgt even. "Nu ik zo met jou praat, denk ik toch: ja, dat buitenland zou ik echt eens moeten doen. Maar ik word al moe als ik eraan denk. Slapen in hotels, je kent niemand, en maar uitleggen wie je bent. Voor hen ben ik het zoveelste lulletje lampenpit dat langskomt. Alex (van Warmerdam, regisseur en Malherbe's partner - JvdB) heeft daar ook helemaal geen interesse in. Zoals het gaat in de VS, daar kan hij helemaal niet tegen. Dit mag niet, dat moet eruit, dit moet blauw in plaats van geel. Dan is-ie al vertrokken. Hier krijgt-ie wat-ie wil."

Ondanks het succes van Alex' film *Borgman* floreert in de Nederlandse filmindustrie sinds *Alles is liefde* vooral het genre van de romkom.

"Ik vind het niks. Het is allemaal kopie van kopie. Net een zak chips. Is ook lekker, maar daarna denk je: mwh. In Nederland is er qua toneel een heel hoog niveau, laten we dat met film ook proberen. We kunnen het heus wel. Als er dan een film scoort, wordt-ie 'on-Nederlands goed' genoemd.

Hoezo? Dat is toch gek? Het is een Nederlandse film!"

Cate Blanchett sneerde tijdens haar Oscarspeech voor *Blue Jasmine* naar de industrie: noteer even dat ook een vrouwelijke hoofdrol een kaskraker kan opleveren. Zijn er genoeg rollen naar jouw smaak?

"O, ik vind absoluut dat er te weinig films over vrouwen gaan. Ze zijn altijd iemands vrouw of moeder, een hoer of een hysterisch type. Maar kijk eens naar *Penoza*, over een vrouw aan het hoofd van een misdaadimperium. Waarom niet meer van dat? *The Godmother*, daar zou ik mijn vingers bij aflikken, of een vrouw die drugs importeert, heerlijk. Of zoiets als die film van Michael Douglas, dat-ie in de file staat, ineens knapt en vervolgens alles kapotschiet. Fantastisch. Ik kan een meedogenloze killer zijn, het lijkt me heerlijk om mensen overhoop te schieten en hele walgelijke dingen te doen. Dat vind ik wel een gemis in mijn vak, dat zulke kansen er eigenlijk niet zijn."

Zeg je nooit tegen Alex: doe mij zo'n walgelijke slagersrol?

"Hij kan niks met een opdracht. Maar joh, ik speel gelukkig best hele nare vrouwen in zijn films."

Heb je ooit getwijfeld over een ander levenspad?

"Ik dacht altijd dat ik verpleegster zou worden. Ik kan goed zorgen. Mijn moeder was danseres. Mijn broer zat op de mimeschool. Ik dacht: leuk. Ik had nog nooit een stuk in het theater gezien voordat ik naar de toneelschool ging, maar ik wist dat ik kon spelen. Ik heb geen discipline om aan tafel te zitten en te studeren, ik doe gewoon wat mij het makkelijkst afgaat. Mijn geheim is onder meer goed jatten. Ik ben een spons, op straat sta ik altijd aan. Wat ik bij anderen zie, zoekt een plaats in mijn lichaam, mijn geest. Ik zou nog graag jonge acteurs dingen willen leren."

Zijn die goed?

"Ik gaf drie jaar geleden les aan Toneelschool Amsterdam en werd lichtelijk onaangenaam verrast. Van een boel mensen dacht ik: huh? We leven in een auditietijdperk, iedereen kan het tegenwoordig goed door programma's als *Idols*. Maar daarna? Scholen moeten kleiner worden en terug naar de basis: meer elementaire spel oefeningen. Dat je een kopje thee drinkt en ondertussen denkt: ik haat jou. Die kunde moet er gewoon in gemarteld worden."

Wie is de beste actrice van Nederland?

Stilte. "Ik natuurlijk, haha! Nee, dat is een grap, schrap dat maar."

Waarom?

"Ik geloof niet in 'beste actrices', bullshit, er zijn zo veel gradaties, er is zo veel toneel talent. Maria Kraakman is nu favoriet bij mij, ik heb haar gecast voor Alex' nieuwe film, *Schneider vs. Bax*. En Pierre Bokma is de beste van allemaal."

Willem-Alexander moest van jou op cursus bij Bokma.

"Dat lijkt me nog steeds een goed idee. Het is toch een rare situatie, dat koningshuis. Ze hebben nogal wat op hun geweten, neem me niet kwalijk. En iedereen zegt maar: zo enig! Het zijn allemaal stoute mensen. En het kost héél veel geld. Niet meer van deze tijd."

Je stopte voortijdig met *Gooische Vrouwen* en *Debiteuren, crediteuren* omdat je bang was om in herhaling te vallen.

Ze verheft haar stem: "Omdat ik me dan

gewoon verveel! Dan denk ik: nou, dat heb ik al drie jaar gedaan. Ik wil ook steeds weer verhuizen, *on the move*. Nieuwe dingen onderzoeken, oude weggooien, nieuwe dingen kopen."

Je partner heb je al meer dan dertig jaar.

"Omdat hij mij nog altijd verrast. Dat is heel fijn. Hij is mijn man en mijn beste vriend. Af en toe wordt dat heel saai, dan gaan we hard tegen elkaar schreeuwen. En resetten."

Ben je niet ergens voor op de vlucht?

"Ja, uiteindelijk is het angst voor de dood. Zolang ik iets nieuws kan gaan doen, ben ik nog niet dood. Ik wil niet dat het verbouwde postkantoor waar ik nu woon mijn laatste huis is... O mijn God! Ik woon er nu drie jaar, mag er van mezelf nog vijf jaar blijven. Ben alweer aan het kijken naar andere huizen in Amsterdam. Het is jammer dat je er niet nóg een leven naast hebt. Want ik zou heel graag ook buiten wonen, op een boerderij. Ik kan heel goed koeien melken, kippen slachten. Vroeger hadden mijn ouders een zomerhuisje in Brabant, daar heb ik dat geleerd. Het waardeloze van het leven is dat je eigenlijk maar één ding kan doen."

Veel acteurs hadden bij *Gooische Vrouwen* dolgraag die zes seizoenen en twee films willen doen.

"Tuurlijk. En ik zou het veel acteurs ook adviseren. Je verdient veel geld en iedereen

vindt het leuk. Toen ik na seizoen drie stopte, dacht ik wel: jongen, wat doe je! Maar het is een fysiek ongemak: daar gá ik weer. Sleur. Dan word ik kregel, kriebel, kriegelig. En dan is het niet goed meer wat ik doe. Ik geef toe: Willemijn Lodewijkx zat als een vel om me heen. Ze was een samensmelting van heel veel dames, tantes rondom mijn ouders. Heel herkenbaar voor veel mensen: die onzekerheid en teveelheid, en altijd dat positieve. Ik heb het met ongelooflijk veel plezier gedaan. En ineens wordt het dan een keurslijf. Dan is het: nou wil Willemijn daar weg, nou wil ik alléén. Dat het over háár gaat, als een soort spin-off. Willemijn *the movie*. Daar heb ik het overigens nooit met de producenten over gehad."

Was een goed idee geweest.

"Dat bedenk ik nu ineens. Dat is vaak zo, dat ik na zes jaar denk: o ik had dát gewild. Nu is het niet meer *im Frage*. Helemaal niet erg. Die drang naar vernieuwing had ik vroeger al. Ik kwam uit Zwijndrecht, zat daar op hockey, had een keurige VVD-jongen als vriend. Maar toen ontdekte ik Amsterdam en maakte het uit, hij paste daar niet. Hij zei: 'Wat wil je? Een huis, auto, wasmachine, ik koop het voor je.' Ik zou nooit hoeven werken, met de kindjes naar de hockey, het leven leiden van Willemijn. Nee. Nooit."

Je komt uit een keurige familie. Waren je ouders trots op je, op jouw vak?

"Ik denk het wel, al hebben ze het nooit met zoveel woorden gezegd. Maar misschien was ik daar toen niet zo gevoelig voor, ik was een beetje prikkelbaar tegenover mijn ouders. Had een verlate puberteit. Ik was niet de leukste toen ik het huis uitging."

Jullie hadden geen al te beste band, dus.

"Er was veel gedoe. Maar ik heb niet zo'n zin om erover te praten. Mijn ouders zijn al lang dood. Ik zou het wel leuk vinden om ze nog eens te ontmoeten, zou over bepaalde dingen sorry willen zeggen. En dat mogen zij dan ook doen. Hoe ouder ik word, hoe meer ik ze mis. Mijn moeder zou veel dingen die ik doe ook leuk vinden. Op huizenjacht in Spanje. Jammer dat ze dat niet kan zien, dat is zo... dat is gewoon kút." Stilte. "Dat realiseer je je niet als je tegen ze staat te schreeuwen."

In het verleden heb je openhartig verteld over je depressie, waaraan je onder meer leed toen je juffrouw Jannie speelde in

'Toneelscholen moeten terug naar de basis. Die kunde moet er in gemarteld worden.'

Debiteuren, crediteuren. Inmiddels ben je resoluut: daar praat je niet meer over.

“Ik heb geleerd van *Zomergasten*. Ik had tegen presentator Jelle Brandt Corstius, die daar weer eens in wilde zitten peuren, moeten zeggen: ‘Inderdaad, ik had een depressie, daar ben ik voor behandeld, klaar.’ Maar ik draaide om de hete brij heen en hoorde vervolgens terug: o, die vrouw heeft issues en wil nergens over praten. Maar ik heb niks meer om over te praten, het is er niet meer. Als ik nou twaalf jaar door IS was vastgehouden... Wat ik heb doorgemaakt, is iets wat iedere werkende moeder misschien wel een keer meemaakt.”

Een burn-out.

“Ja. Nou goed, ik was er slecht aan toe. Weet je, ik vind het gênant. Niet dat ik het heb gehad, maar dat mensen denken: o, daar heb je die vrouw met die depressie. Ik ben dat helemaal niet meer. Ik heb ook een keer mijn achillespees gescheurd, zeer traumatisch, zullen we het daar over hebben? Ik ben tegen herhaling, mijn rode draad. Ik heb dat ook bij anderen die alsmat het-zelfde vertellen: jahaa we wéten het, iets nieuws graag. Het is toch pijnlijk als ik weer ga zitten vertellen over mijn psychiater en dat het allemaal zo verschrikkelijk was? Dat was het ook, maar ik was 33. Het is nu klaar.”

Goed, je achillespees trauma dan. Daar door kon je de pelgrimsroute naar Santiago de Compostella niet volbrengen.

“Ik denk dat ik het nog wel eens ga afmaken. Ik haat lopen, maar het was een cadeau aan mezelf. Dat ik alleen was, dat er geen overlegsituatie was. Ik was de hele dag in het moment.”

Zoek je vaker de eenzaamheid op?

“Ik vind het heerlijk om alleen in huis te zijn en gewoon zo” – ze trekt een apathisch gezicht – “te gaan zitten. Gewoon zitten, een gedachte hebben, of niet, tot een conclusie komen, of niet. Het is overigens geen vast stramien, ik heb geen rituelen. Ik leef er gewoon maar een beetje voor de kat z’n kut op los. Die Santiago-tocht was overigens ook iets uitslovers: dat ik daar naartoe ging lopen en dan iedereen dat fantastisch zou gaan vinden. Ja, dat dacht ik.”

Ben je zo’n uitslover?

“Ja ik ben een uitslover. Ik heb praatjes, een mening en die verkondig ik tot kotsens toe tegen mensen die hem niet willen horen. Kan over van alles zijn. Dat iemand een gehaktbal niet goed braadt bijvoorbeeld. Maar

‘Ik ben dol op operaties, ziektes. Ik zou het heel goed doen op de eerste hulp.’

ik kan ook heel goed zwijgen, hè? Dat geloven mensen niet, maar het is zo. Ik vind het heerlijk om met artsen aan tafel te zitten en te luisteren. Ik ben dol op operaties, ziektes, daar wil ik alles over weten. Ik zou het heel goed doen op de eerste hulp, dat mensen bloedend binnenkomen. Verbinden, dichtnaaien, gipsen. Ik ben goed in stresssituaties. Lekker, die adrenaline en dat je heel snel moet denken. Ik kijk graag naar reallife EHBO-series, dat mensen met stokken door hun hoofd naar binnenkomen. Spanning, bloed, en dat dat dan schoon moet – ik hou daar van. Maar ik ben te lui om zes jaar lang medicijnen te studeren. Ik ken een uroloog die penisjes en anusjes maakt bij baby’s die dat niet hebben. O man, daar krijg ik kippenvel van.

“Ik had bij *Zomergasten* een kaakoperatie willen laten zien, maar dat ging ze te ver. Ze hadden als excuus verzonnen dat ze de toestemming niet rond kregen. Fascinerend. Heel die bovenkaak kwam los en werd verplaatst. Zó.” Ze haakt haar vingers onder haar gebit en wiebelt. “Wauw.”

Staan die praatjes van je altijd aan?

“Ja. Maar ik ben tegelijkertijd ook een mietje. Als iemand roept: dat is onzin, dan lig ik ook zo met m’n pootjes omhoog. Maar dat durven collega’s vaak niet. Dat is mijn tragedie: dat iedereen maar denkt dat ik zo’n blaaskaak ben. Ik weet het helemaal niet, ik roep gewoon maar wat. Maar ik leer wel, ik zwijg vaker. Ik vind het heel moeilijk, al die valkuilen waar mijn zoons in vallen, ook al zeg ik: kijk nou uit. Ik doe

expres dingen met ze en dan hou ik mijn mond. Bij wijze van therapie.”

Je oudste is dertig. Ze zijn lang bij jullie blijven wonen.

“We hebben gezorgd dat ze drie jaar geleden een eigen huis hadden. Als ze optreden en ik loop naar het podium om gedag te zeggen, vragen ze: waar is Alex? Ze zijn meer gericht op hun vader. We zijn wel close, maar ik heb geen idee wat zij van mij vinden.”

Vind je het prettig dat zij ook een creatief beroep hebben?

“Ja. Dit najaar maken we samen een voorstelling over Elvis, met Frédérique Spigt. Maar als muzikant verdien je zo weinig. Mijn familie was niet academisch. Ik had dat graag gezien bij mijn kinderen, maar ze hebben nul opleiding, zijn totaal autodidact. Ik heb me er snel bij neergelegd. Ik kan toch niet niet van ze houden omdat ze niet gestudeerd hebben? De een heeft lomschool gedaan. De ander begon op het vwo en heeft uiteindelijk zijn mavo-diploma gehaald op het Luzac College. Mavo.”

Is dat erg?

“Niks is erg. Maar hij heeft hele goeie hersenen. Er werd nogal geblowd. Gelukkig nu niet meer. Als kinderen in Amsterdam gaan blowen, blowen ze zich het snot voor de ogen. Ik denk weleens: ik had veel strenger moeten zijn. Maar dan waren ze gewoon weggelopen. Het is in ieder geval wel allemaal onder ons dak gebeurd. Ik wist altijd waar ze waren.”

Slaan Alex en jij elkaar nooit de hersens in als jullie samenwerken?

“Nooit. Hij is dan de regisseur, punt. Hij weet wat ik kan, kan mij goed bereiken. En als het niet werkt, zeg ik: ‘Dat is niet voor mij, Alex.’ Ik moet wel streng zijn, hij kan niet tegen mij spuien als ik de kip sta te marineren. Vaak weet-ie toch al wat ik denk. Zegt-ie: ‘Wat vind je van deze scène?’ ‘Dat vind ik een kutsène,’ zeg ik dan. Zegt-ie: ‘Dat dacht ik al.’”

Heb je ontzag voor hem?

Stilte. “Ik bewonder hem. Zijn passie en drive om iets te maken en het voor mekaar te krijgen, door pure discipline en doorzettingsvermogen. Het is niet zo dat hij het uit zijn mouw schudt. Ik zou het als het niet lukt na drie zinnen voor gezien houden. Kijk, hij is een kunstenaar. Ik ben zijn actrice, zijn castingdirector, zijn persoonlijke assistent.”

Jij bent zelf geen kunstenaar?

“Nee, ik ben uitvoerend. Ik moet de woorden van iemand anders opzeggen en luisteren als iemand dicteert: je moet van links naar rechts. Ik zou het gênant vinden om mezelf een kunstenaar te noemen.”

Acteurs hebben toch een enorm ego?

“Ik heb ook een ego. Als ik met iemand werk die consequent iets doet waardoor mijn rol een soort van snotje wordt, dan zeg ik: ‘Ja hé, zullen we het samen doen?’ Maar ik ben geen competitief mens. Ik heb gehockeyd, paardgereden, wedstrijdgezwommen. Ik won nooit. Ik zwom gewoon zo hard mogelijk. Meer hoefde niet. Met acteren ook: het is erg leuk om een prijs te winnen, maar het is ook niet erg om hem

niet te winnen. Ik kies mijn rollen niet op Gouden Kalf-potentie. De prijzen die ik heb staan op het aanrecht, ergens tussen de olieflessen.”

Wat bewondert Alex aan jou?

“Zul je aan hem moeten vragen.”

Dat weet je wel.

“Nee echt niet... Dat ik lekker kook, haha! Stilte. “Hij spreekt zijn bewondering wel uit, maar dat is privé. Dat hoef ik niet aan jou te vertellen. Maar hij doet het wel, tuurlijk.”

Hoe stemt de wereld jou op dit moment?

“Angstig. Maar ik vind dat een onwerkbare emotie, dus ik trek me wat terug uit het nieuws. Iedereen herhaalt elkaar in de

praatprogramma's. Jongens, hou eens op. Ik had ook absoluut niet de behoefte om zo'n Charlie-T-shirt aan te trekken. Ik zag op Facebook zo'n lijst van: ik ben Charlie maar ik ben ook nog dit en dit en dit. Daar voel ik meer bij. Ik wil niet anders naar mijn Marokkaanse buurman kijken. En op het Mercatorplein wil ik niet bang zijn voor een groep Marokkaanse jongeren, dat vertik ik gewoon. Iedere tijd heeft z'n ellende. Ik heb mijn vader zien huilen tijdens de Koude Oorlog. En wat mijn kinderen betreft, troost ik mezelf met de gedachte: dit is hún tijd. Zij gaan oplossingen bedenken voor dit tijdsgewricht.”

Mis je je oude lijf weleens?

“Ja.”

Heb je spijt van je maagverkleining?

“Nee. Want ik ben nu gezond, daar kun je geen spijt van hebben. Ik ren de trap op, slik nul medicijnen en heb nergens pijn. Eten, lekker proppen, was een soort drugs voor mij. Nu pas begrijpt mijn hoofd wat mijn lichaam bedoelt met: stop! En denk ik na een half bakje chips: klaar. Maar ik heb dat oude lijf natuurlijk geweldig uitgebuit.”

Het was een prachtig instrument.

“Dat probeer ik weleens uit te leggen aan mensen, want die zeggen alleen maar: je zult nu wel heel gelukkig zijn. Maar ik was helemaal niet ongelukkig. Dan merk je hoeveel waarde men hecht aan esthetiek. Als ik nu in de spiegel kijk, zie ik een lijf waar er miljoenen van zijn. Vroeger had ik een lichaam waar er maar één van was in Nederland.”

Zó erg was het toch niet?

“Zo dik? Op mijn leeftijd? Ik denk dat ik de boel genaaid heb. Ik heb mij nooit dik gedragen en daarom hebben velen mij waarschijnlijk niet als zo dik gezien. Ik was altijd dartel, bewoog mooi, net als Oliver Hardy, maar ik woog wel 124 kilo. Terwijl ik dacht dat ik iets slanks zag. Dat was het ontroerende en het komische van dat lichaam. En die kop heb ik ook niet meer. Dus ik moet daar iets tegenoverstellen. Hoe weet ik niet, dat moet groeien. Dat dikke lichaam werkte gewoon.”

Als je niet ongezond was geweest had je het zo gelaten?

“Waarschijnlijk wel. Was die Chinese kok een stuk makkelijker geweest.”/

Orkater speelt 'De terugkeer van Hans & Grietje' met het Balletorkest van 12 maart tot en met 3 mei.

'Ik denk dat ik de boel genaaid heb. Ik heb me nooit dik gedragen.'

